

DHAMMAPADA

2019

DHAMMAPADA

BUDDHALAINEN MIETELAUSEKOKOELMA

Alun perin suomentanut
Pekka Ervast

Buddhan sanoihin ja opetukseen perustuvia
mietelauseita 5. vuosisadalta eKr.

2019

www.teosofia.net
e-kirjat

Dhammapada
2019

Alun perin suomentanut: Pekka Ervast

2. uudistettu painos
e-kirja (PDF)

Kustantaja: Jukka I. Lindfors, Lammi

ISBN 978-952-7338-XX-X (tarkentuu tuonnempana)

Uudistetun suomennoksen saatteeksi

Dhammapadan suomensi ensimmäisenä Pekka Ervast Max Müllerin englanninkielisestä käännöksestä vuosina 1907-08 ilmestyneisiin *Tietäjä*-lehtiin. Tuo suomennos julkaistiin kirjana vuonna 1925 (*Mystica*). Sitten Dhammapadasta on ilmestynyt kaksi suomennosta: Hugo Valvanteen kääntämänä vuonna 1953 (*WSOY*) ja Sarvavitran kääntämänä Sangharakshitan englanninnoksesta vuonna 2002 (*Like*). Tämä uudistettu suomennos pohjautuu Ervastin käännökseen, jota on uudistettu ja korjattu tukeutuen S. Radhakrishnan, Harischandra Kaviratnan, Acharya Buddhasakkhitan, DLMBBS:n ja Max Müllerin englanninkielisiin editioihin. Teoksen alussa olevan Pekka Ervastin kirjoittaman Dhammapadan esittelyn kieliasua on hieman nykyaikaistettu. Tämä painos ilmestyy ainoastaan e-kirjana.

Toimittaja

Suomentajan huomautus

Nämä suomennokset ovat vaatimattomia yrityksiä tutustuttaa suurta yleisöä varsinkin itämaiden vanhoihin uskontoihin, henkeviin ajattelijoihin ja syvällisiin tietäjiin. Ne voivat olla totuuden etsijöille avuksi heidän tutkimuksissaan ja saavuttanevat muittenkin kirjallisuuden ystävään myötätunnon – ellei suomennetun muotonsa, niin ainakin alkuperäisen sisältönsä puolesta. Niille, jotka iloitsevat viisaista ajatuksista, kenen tulkitsemia lienevätkään, jotka näkevät Jumalan sormen jälkiä kaikkien aikojen henkisissä pyrkimyksissä ja jotka sydämessään soisivat, että maapallon kansat ojentaisivat toisilleen aut-tavan käden, – niille nämä suomennokset omistetaan.

Pekka Ervast

Sisällys

Dhammapada.....	6
Kaksoissäkeet.....	12

DHAMMAPADA

Vaikka buddhalaisuus on kotoisin Intiasta, ei sillä enää ole paljon seuraajia Etu-Intian niemimaalla. Nepalín maakunnassa on buddhalaisia, ja Ceylonin saari on pysynyt uskollisena Intian suurelle uskonpuhdistajalle. Mutta Buddhan oppi on levinnyt Tibetiin, Kiinaan ja Japaniin, ja sen kannattajat luetaan sadoissa miljooneissa.

Gautama Siddharta eli ja toimi noin 2 500 vuotta sitten. Lasketaan hänen syntyneen v. 557 eKr. ja kuolleen 80-vuotiaana v. 477 eKr. Hän oli kuten tunnettu pohjoisintialaisen rajan eli ruhtinaan poika ja vietti ensimmäisen osan elämänsä rikkaan hallitsijan komeudessa ja huolettomuudessa.

Vasta 28-vuotiaana hän eräällä ajeluretkellä näki kolme näkyä: vanhuksen, sairaan ihmisen ja kuolleen ruumiin, jotka tekivät häneen niin voimakkaan vaikutuksen, ettei hänen mielensä enää saanut rauhaa. Hän pakeni yöllä linnastaan, jättäen vaimonsa ja lapsensa, ja läksi metsään katumuksentekijöiden ja itsekiduttajien pariin.

Seitsemän vuotta hän kuunteli näiden miesten opetuksia, noudatti heidän paastojaan ja kidutusharjoituksiaan ja oli lopulta nääntyä ankaraan askeesiinsa. Silloin hänelle selveni, ettei itsekidutuksen uuvuttama ihminen ollut sen lähempänä totuutta kuin maallisten nautintojen kyllästyttämä, ja hän istui boodhipuun varjoon miettiäkseen rauhassa olemassaolon arvoitusta.

”En tästä hievahda, ennen kuin olen valistunut”, sanoi Gautama itselleen. Ja valo tuli. Gautama heräsi totuuden näkemykseen, hän muuttui Buddhaksi, so. heränneeksi, valistuneeksi.

Hän näki oman pitkän historiansa, lukuisat jälleensyntymisensä ihmisenä, varhemmat kehityskautensa muissa luontokunnissa.

Olemisen suuri pyörä paljastui hänelle, hengen eli tajunnan kehityskulku läpi monien muotojen. Kaiken takana on olemassaolon jano, elämänhalu. Mutta oleminen oli kärsimystä. Sen tähden ihmiset koettivat paeta kärsimystä nautintoihin, mutta se ei onnistunut. Ei liioin onnistunut askeettien yritys voittaa kärsimys vapaaehtoisilla kidutuksilla. Paha oli poistettava juurineen. Turha oli välttää tai voittaa seurauksia.

Oli käytävä käsiksi kärsimyksen syihin. Mitä siis oli tehtävää? Oli luovuttava persoonallisen olemassaolon halusta. Hengen rauha, *nirvana*, oli saavutettavissa ainoastaan luopumalla omasta kuolevaisesta itsestä. Kaikki toiminta, joka johtui mieltymyksestä tai vastenmielisyydestä, oli omiaan luomaan *karmaa*, ja karma (kohtalo) sitoi jälleensyntymisen pyörään (*sangsaraan*).

Mutta nirvana avautui yksin sille, joka vapautui jälleensyntymisen pakosta. Siis toiminta oli oleva ilman kiintymystä, puhtaasti säälivää, jaloa, ylevää. Buddha keskitti elämänymmärryksensä seuraavaan lauseeseen: luopua synnistä, pyrkiä hyvään, puhdistaa sydämensä, kas siinä Buddhan oppi.¹

Buddha jätti kuollessaan jälkeensä suuren joukon opetuslapsia, jotka ryhtyivät heti levittämään hyvää sanomaa. Buddhalaisuus onkin ensimmäinen uskonto, joka käytti lähetysaarnajia, ja sen ikuiseksi kunniaksi on mainittava, ettei sitä koskaan ole levitetty tulella ja miekalla; propagandatyö buddhalaisuuden puolesta on tehty yksinomaan sanan ja esimerkin

¹ Emme tahdo puhua laajemmin Buddhasta ja hänen opistaan, koska suomenkin kielellä on tarjolla yhtä ja toista luettavaa näistä asioista. Ks. esimerkiksi S. Takajama, *Buddhan elämäntarina* (1904); Allan Menzies, *Maailman uskonnot* (1910); Antti J. Pietilä, *Zarathustra, Buddha, Kristus* (1912); Pekka Ervast, *Suuret uskonnot* (1913); H. S. Olcott, *Buddhalainen Katkismus* (1906). Viimeksi mainittu kirja on Buddhan opin kannalta pätevin.

voimalla. Buddhan lähimmät opetuslapset kokoontuivat neuvottelemaan Rajagahassa heti Buddhan kuoltua. Kerrotaan heidän silloin keräilleen suuren opettajansa sanoja ja opetuksia ja painaneen ne tarkalleen muistiinsa. Tasan sata vuotta myöhemmin (377 eKr.) pidettiin toinen yleinen kokous Veessaliissa, jossa tarkisteltiin muistotietoja, järjesteltiin ja lajiteltiin. Niitä kirjoitettiin muistiin vuosina 88–76 eKr., vaikka eurooppalaiset oppineet eivät tunne alkuperäisiä muistiinpanoja. Vanhimmat tunnetut käsikirjoitukset ovat 500–1000 vuotta vanhat ja siis kaikki jäljennöksiä.

Buddhalaisia pyhiä kirjoja nimitetään yhteisellä nimellä *Tripitaka* eli ”kolme koria”. Nämä kolme koria ovat: 1) *Vinaya Pitaka*, joka esittää sääntöjä ja harjoitusohjeita veljeskunnan jäsenille eli munkeille ja oppilaille; 2) *Sutta Pitaka*, joka mietelauseiden ja runojen muodossa antaa opetusta ajattelevammalle kansalle, ja 3) *Abhidhamma Pitaka*, joka sisältää metafysisillisiä opetuksia kehittyneimmille opetuslapsille. Käsillä oleva teos Dhammapada on vain yksi Sutta Pitakaan kuuluvista lukuisista teoksista.

Buddhalainen maailma on jakautunut kahteen suureen kirkkokuntaan: eteläbuddhalaiseen, joka käsittää Ceylonin, Siamin ja Birman, ja pohjoisbuddhalaiseen, joka on levinnyt Tibettiin, Kiinaan ja Japaniin. Tämä kahtiajako tapahtui jo enemmän kuin kaksi tuhatta vuotta sitten, ja eroavaisuus kahden suunnan välillä on silmiinpistävä. Eteläbuddhalainen kirkkokunta pani enemmän painoa Buddhan siveellisille opetuksille ja säilytti puhtaampana hänen alkuperäisen kansanomaisen oppinsa (ns. *hinajana* eli pieni ”käyttöväline”). Pohjoisbuddhalainen kirkko puolestaan väitti säilyttävänsä Buddhan korkeammat filosofiset ja esoteeriset opetukset ja pani suuremman painon monimutkaiselle metafysiikalle (ns. *mahajana* eli ”suuri käyttöväline”). Jos eteläistä suuntaa voitaisiin moittia jonkun veran materialistiseksi ja kielteiseksi, on taas pohjoinen kirkko

kehittänyt ylen rikkaita opinkappaleita ja jumalanpalvelusmenoja ja antanut aiheita tietämättömän kansan taikauskoon.

Merkkillinen tapaus buddhalaisten kirkkojen historiassa oli Teosofisen Seuran perustaja-presidentin eversti H. S. Olcottin esiintyminen Japanissa v. 1890. Hän oli laatinut 14 pykälää, jotka esittivät buddhanopin perusteet, ja kehoitti molempia kirkkoja allekirjoittamaan ne. Hänen ehdotuksensa hyväksyttiin, ja v. 1891 vahvistivat molempien kirkkokuntien edustajat allekirjoituksillaan Olcottin laatimat pykälät. Täten oli otettu askel lähentelemistä kohti, johon kristityt kirkot länsimailla eivät vielä ole kyenneet.

Dhammapada, josta seuraavassa esitämme suomennoksen, on kokoelma buddhalaisia mietelauseita, joista useimmat epäilemättä ovat Buddhan omia sanoja. Ne keräiltiin perintätietojen mukaan jo ensimmäisessä neuvottelussa (477 eKr.) ja laadittiin tekstikirjaksi toisessa kokouksessa (377 eKr.) Käsillä oleva teksti on eteläisen kirkon kaanonin mukainen, mutta *Dhammapada* on pyhä kirja pohjoisbuddhalaisessakin kirkkokunnassa, vaikka se siellä – esim. kiinalaisena käännöksenä – monissa luvuissa poikkeaa eteläisestä tekstistä.

Nimi *Dhammapada* on vaikea kääntää; oppineetkaan eivät siitä ole yksimielisiä. Max Müller kääntää sen sanoilla ”hyveen tie”, ja epäilemättä *Dhammapada* voidaan kääntää siten, sillä palisana *dhamma* (sanskrit. *dharma*) merkitsee mm. ”hyve” ja *pada* on ”askel”, josta ”tie”. Toiset tiedemiehet ovat kääntäneet ”uskonnon askeleet” ja ”uskonnon tie”, vieläpä ”peruslaki” tai ”uskonnon eli oikean opin perusta” ym. *Dhamma* on monimerkityksinen sana, jota on mahdoton sattuvasti suomentaa, mutta koska Buddha itse käytti sitä sanaa oppinsa yleisnimenä, voisi mielestämme sopivasti suomentaa kirjan nimen sanoilla ”Buddhan opin tie.”

Sana *dhamma* esiintyy tekstissä siellä täällä. Professori Max Müller kääntää sen säännöllisesti englanniksi sanalla *law*,

”laki”, mutta edellä mainitsemastamme syystä olemme sen suomentaneet eri tavalla, useimmiten sanalla ”oppi” eli ”buddhan oppi.” Muuten rohkenemme esittää seuraavan selityksen dhamma-sanana merkityksestä. Sen merkitys selviää itse asiassa kirjan nimestä, kun ymmärrämme kirjan tarkoituksen. Jos Buddha itse käytti sanayhdistelmää *dhammapada*, ei hän tietysti sillä tarkoittanut mitään mietelausekokoelmaa, vaan määrättyä asiaa ihmisen henkisessä elämässä. Dhammapada oli niin sanoaksemme teknillinen nimitys henkisesti heränneen ihmisen ensi tehtävälle.

Mikä näet on ihmisen tehtävä, kun hän herää totuuden näkemykseen, kun hän älyää ihmiskehityksen siveellisen ihanteen? Hänen tehtävänsä on astua sille itsekasvatuksen tielle, joka askel askelelta vapauttaa hänet kärsimyksestä ja pahasta, synnistä ja itsekkyydestä. Ja sen tähden hän herättyään kysyy: Miten on minun meneteltävä? Mistä päästä on minun aloitettava? Mikä on ensimmäinen askeleeni? – Jos hän on saanut herätyksensä buddhanopilta, hän kysyy: Onko minun nyt heti tultava munkiksi, liityttävä *sanghaan* eli veljeskuntaan? Onko minun luovuttava kaikista maallisista velvollisuuksistani ja siteistäni?

Silloin *Dhammapadan* eli ”uuden elämän ensi askeleen” tekstikirja tulee hänelle avuksi. Mietelauseet kuvaavat erilaisia ihmisiä ja erilaisia sieluntiloja. Herännyt oppilas tutkii niiden valossa itseään, oppii niiden avulla tuntemaan itseään. Onhan hän jälleensyntyvä inhimillinen yksilö, joka karmallisessa kehityksessään on saavuttanut määrätyn kohdan elämän tiellä. Oikea itsetuntemus on siis oman sielunsa siveellisen kehitysvaiheen tunteminen. Dhammapadan lauseissa oppilas näkee sielunsa kuin peilistä ja voi päättää, millä kohden elämän tiellä hän vaeltaa. Tämä kohta on hänen lähtökohtansa. Siinä hänen sielunsa on kuin kukka, johon siemenenä sisältyy hänen lähin henkinen tehtävänsä. Ja tämän läheisimmän henkisen tehtävän

teknillisenä nimityksenä on *dhamma* eli *dharma* abstraktisti ja *dhammapada* (”tehtävä-askel”) konkreettisesti. Sen tähden Dhammapadan teksti alkaa sanoilla: *mano pubbangama dhamma*, jotka Max Müller kylläkin on oikein kääntänyt: *all that we are is the result of what we have thought* (koko olemuksemme on tulosta siitä, mitä me olemme ajatelleet), mutta joiden sisäinen merkitys voitaisiin tulkita seuraavin sanoin: ”henkisen elämämme ensi tehtävä johtuu ja on riippuvainen siitä, mitä me ajatuselämässämme (siis sieluina) olemme.” Ajatus- ja järkielämä on itämaiselta kannalta ihmisen prerogatiivi ja hänen inhimillisen olemuksensa tunnusmerkki *par excellence*. Kun ihminen voi nähdä ajatuselämänsä kuin peilistä, silloin hän tuntee sielunsa tilan. Ja nähdessään sielunsa tilan hän tuntee henkisen itsekasvatuksensa lähtökohdan. Kuten hän menneisytydessään on luonut ajatuksillaan nykyisen tilansa, hänen on nyt ajateltava parempaa, jotta hänen tilansa muuttuisi. Ajatus (”sydän”) on ennen kaikkea puhdistettava niistä heikkouksista ja vioista, jotka sitä ahdistavat.

Dhammapada ei ole suomalaiselle yleisölle tuntematon. Sama suomennos, joka tässä vähän korjattuna ja tarkistettuna tarjotaan totuuden etsijöille mietekirjaksi, julkaistiin Tietäjä-aikakauslehdessä vuosina 1908–1909.

Emme ole tahtoneet tehdä tekstiä raskaammaksi muistutuksilla, vaikka alinoma voisi viitata vastaaviin lauseisiin Uudessa testamentissa. Lukija, joka syventyy Dhammapadan tekstiin ja harkitsee sen yleviä sanoja, keksii itse helposti rinnakkaislauseet evankeliumeista ja iloitsee sydämessään siitä tutusta, Kristuksenkaltaisesta hengestä, joka huokuu toisen suuren maailmanuskonnon pyhästä kirjasta. Niin kuin Buddha sanoi: viha ei vihalla konsanaan lopu, viha loppuu vain rakkaudella.

Pekka Ervast